

Verbální dyspraxie u dětí

Mgr. Barbora Červenková, Ph.D.

Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Fakultní nemocnice Brno, Neonatologické oddělení, Brno

Přehledový článek o verbální dyspraxii u dětí zahrnuje aktuální poznatky o prevalenci, klasifikaci, symptomatologii a komorbiditách této neurovývojové poruchy. Podává základní informace o diagnostice a terapii. Zmiňuje klíčovou roli dětského lékaře pro identifikaci časných příznaků. Na základě znalosti těchto příznaků je poté možné zajištění včasné diagnostiky a nasměrování k rané terapeutické intervenci u klinického logopeda.

Klíčová slova: verbální dyspraxie, prevalence, symptomatologie, diagnostika, terapie.

Childhood apraxia of speech

This review article on verbal dyspraxia in children presents the current knowledge on the prevalence, classification, symptomatology and comorbidities of this neurodevelopmental disorder. It provides basic information on assessment and treatment. It also highlights the key role of the paediatrician in identifying early symptoms. Based on knowledge of these symptoms, it is then possible to ensure early diagnosis and referral to early therapeutic intervention by a clinical speech and language therapist.

Key words: childhood apraxia of speech, prevalence, symptomatology, assessment, therapy.

Úvod

Diagnóza vývojové či získané verbální dyspraxie u dětí (Childhood apraxia of speech – CAS) je diagnózou novou a pro mnoho odborníků obtížně uchopitelnou. Tato diagnóza nebyla zařazena do desáté revize Mezinárodní klasifikace nemocí, nicméně do jedenácté revize tohoto dokumentu již tato dětská neurovývojová porucha zařazena je, a to pod zastřešující diagnózu Vývojová porucha zvukové podoby řeči. Toto nové názvosloví, tj. vývojová porucha zvukové podoby řeči, tedy neoznačuje poruchu ve smyslu rhinolalie (tzn. huhňavost), ale tvoří zastřešující pojem pro různé druhy odchylek při výslovnosti u dětí a nahrazuje původní diagnózu specifická porucha artikulace řeči (dyslalie).

Vlivem celé řady výzkumných studií, jež probíhají od 70. let minulého století nejprve na území Spojených států amerických, poté ve Velké Británii, Austrálii a následně také v Evropě, začalo být zřejmé, že obtíže dětí při

osvojení, produkci a vnímání řeči, které vedou k chybám ve výslovnosti, nelze vnímat jako homogenní skupinu poruch, ale tyto poruchy je třeba dělit do jednotlivých diagnostických subkategorií, což následně pomůže specifikovat a zefektivnit terapeutický proces. Díky tomuto vývoji přestal být v zahraničí užíván termín dyslalie, ale začal být využíván termín nový, a to poruchy zvukové podoby řeči (Speech Sound Disorders – SSD), či případně také synonymní termín (Developmental Speech Sound Disorders – DSSD) (1).

V odborné literatuře z anglofonních oblastí je uvedeno množství klasifikačních systémů pro SSD. Mezi nejznámější klasifikace lze zařadit klasifikaci Lawrence Shriberga a jeho kolegů vycházející z etiologie SSD (1) a také diferenciatně diagnostický model SSD Barbory Doddové (2). V rámci modelu Doddové jsou SSD děleny do pěti subkategorií na artikulaci poruchu, opožděný fonologický vývoj, fonologickou poruchu konzistentní, fonologickou

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2024;25(5):304-310

<https://doi.org/10.36290/ped.2024.058>

Článek přijat redakcí: 27. 6. 2024

Článek přijat k tisku: 23. 9. 2024

Mgr. Barbora Červenková, Ph.D.

cervenkova.barbora@fnbrno.cz